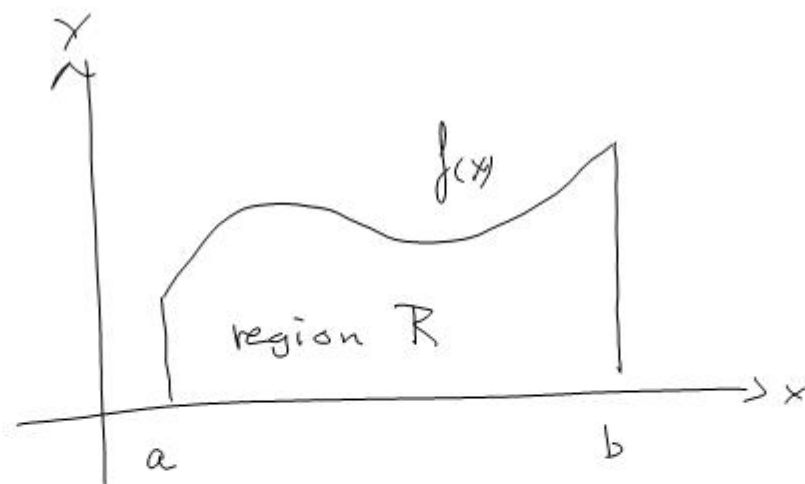

Riemann integral

La $f(x)$ være en ikke-negativ begrenset funksjon på en intervall $[a, b]$. ($a < b$)

($f(x)$ begrenset: Eksisterer et tall N s.a $f(x) \leq N$ for alle $x \in [a, b]$.)

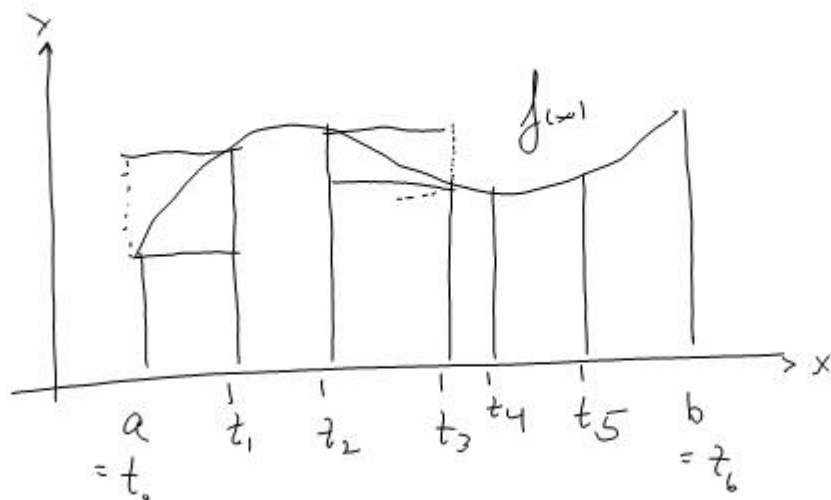
Hva er arealet til regionen R ?

Idee: Tilnærme R med rektangler.

arealet til er $a \cdot b$.

1) Deler opp intervallen $[a, b]$: $\int$

$$a = z_0 < z_1 < z_2 < \dots < z_{n-1} < z_n = b$$

2) Nedre Riemann sum (gitt partisjonen i 1)

$$S^{\text{nedre}} = \sum_{i=1}^n (t_i - t_{i-1}) \cdot \min_{x \in [t_{i-1}, t_i]} f(x)$$

Øvre Riemann sum

$$S^{\text{Øvre}} = \sum_{i=1}^n (t_i - t_{i-1}) \max_{x \in [t_{i-1}, t_i]} f(x)$$

Partisjoner av $[a, b]$ er en delvis ordna mengde.

S^{nedre} er økende når partisjonene forfines.

$S^{\text{Øvre}}$ er avtagende når partisjonene forfines.

$$0 \leq S^{\text{nedre}} \leq S^{\text{Øvre}} \leq (b-a) \cdot N$$

hvor N er en øvre grense for funksjonen $f(x)$ på $[a, b]$.

$$3) \quad L a \quad S^n = \lim_{\text{alle partisjoner}} S^{\text{nedre}}$$

$$S^\emptyset = \lim_{\text{alle partisjoner}} S^{\text{øvre}}$$

Def Vi sier at $\int_a^b f(x) dx$ eksisterer hvis $S^n = S^\emptyset$. Da er $\int_a^b f(x) dx = S^n = S^\emptyset$

Eksempel på en positiv begrensa funksjon som ikke er Riemann integrerbar:

$$f(x) = \begin{cases} 0 & x \text{ rasjonal} \\ 1 & x \text{ irrasjonal} \end{cases}, \quad [a, b] = [0, 1].$$

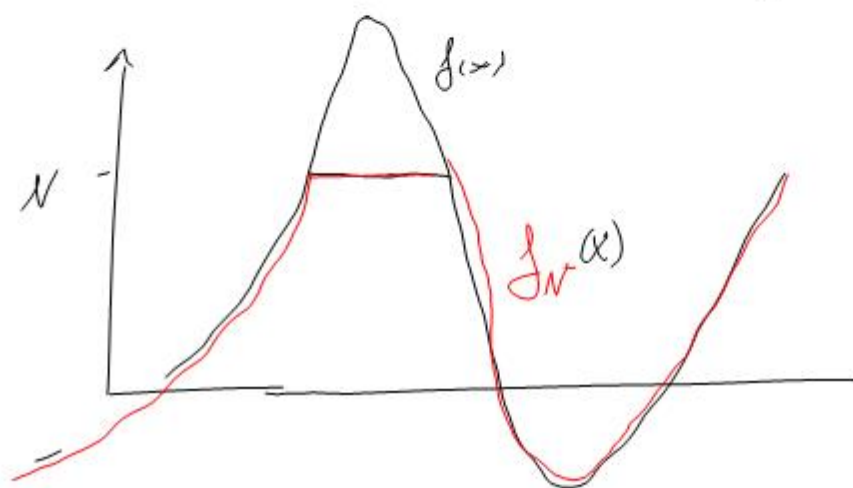
$$S^\emptyset = 1, \quad S^n = 0$$

$$S^\emptyset \neq S^n \quad \text{så} \quad \int_0^1 f(x) dx \quad \text{eksisterer ikke.}$$

Det finnes integrasjonsteorier hvor $f(x) = \begin{cases} 0 & x \text{ rasjonal} \\ 1 & x \text{ irrasjonal} \end{cases}$ er integrerbar (integralet er da $\int_0^1 f(x) dx = 1$) og som samsvarer med Riemann integralet for Riemann integrerbare funksjoner

4) Anta $f(x)$ er ikke negativ.

$$L_a \quad f_N(x) = \begin{cases} f(x) & \text{hvis } f(x) \leq N \\ N & \text{hvis } f(x) \geq N \end{cases}$$

Vi sier at $\int_a^b f(x) dx$ eksisterer hvis

$\int_a^b f_N(x) dx$ eksisterer for alle $N > 0$ og

$\lim_{N \rightarrow \infty} \int_a^b f_N(x) dx$ eksisterer.

$$\int_a^b f(x) dx = \lim_{N \rightarrow \infty} \int_a^b f_N(x) dx.$$

La $f(x)$ være en funksjon på $[a, b]$.

$$f(x) = f_+(x) - f_-(x)$$

$$f_+(x) = \begin{cases} f(x) & \text{hvis } f(x) \geq 0 \\ 0 & \text{hvis } f(x) < 0 \end{cases}$$

er
ikke-negative
funksjoner

$$f_-(x) = \begin{cases} -f(x) & \text{hvis } f(x) < 0 \\ 0 & \text{hvis } f(x) \geq 0 \end{cases}$$

5) La $f(x)$ være en funksjon på $[a, b]$.

Vi sier at $\int_a^b f(x) dx$ eksisterer hvis

$\int_a^b f_+(x) dx$ og $\int_a^b f_-(x) dx$ eksisterer.

$$\text{Da er } \int_a^b f(x) dx = \int_a^b f_+(x) dx - \int_a^b f_-(x) dx$$

Alle kontinuerlige funksjoner på $[a, b]$ er Riemann integrerbare.

Det er fremdeles gyldig for begrensede funksjoner

($|f(x)| \leq N$ for alle $x \in [a, b]$) som gir et endelig antall hopp.